

האגרות
של אמצ"מ
אגרות

אלה דור און

אלה דור-און

הַמְּלִים שֶׁאִמָּא אִמְרָה...

צייר: שמוליק סוכרי

1994

©

כל הזכויות שמורות למחברת

לבני, ליעד,
מקור ההשדאה
של שירים אלה

חדר מבלגון

טיסנים מניר, שאריות ארוחה,
כסא מתפרק, מטה הפוכה.
שלחן הכתיבה כורע מנטל
ספרים, מחברות וכוסות עם מיץ פטל.
סנדר, חלצה, שני זוגות נעלים
זרוקים בפנה — האמנם, כבר שבועים? ...

ולמרות שאבא בלי הרף מתריע —
לי אי-הסדר בכלל לא מפריע.

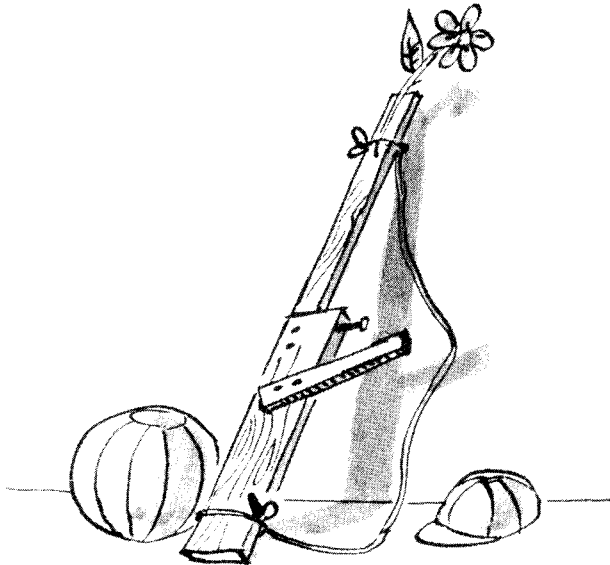

רובה צעצוע

אני אוהב לשחק ברובה.
בוחר מטרה ר"כאלו" יורה.
לוחץ על ההדק, משמיע קריאה –
כמו חיל אמיתי:
בול! קליעה!
בול! קליעה!

בערב ראיתי תמונות מספרות,
שיש מלחמה והרבה קרבנות.

אמרתי בקול: איזה טפשים!
יורים "באמת" והורגים אנשים!
מה הם חושבים, שזה שעשוע?
זה רובה אמתי, ולא צעצוע!

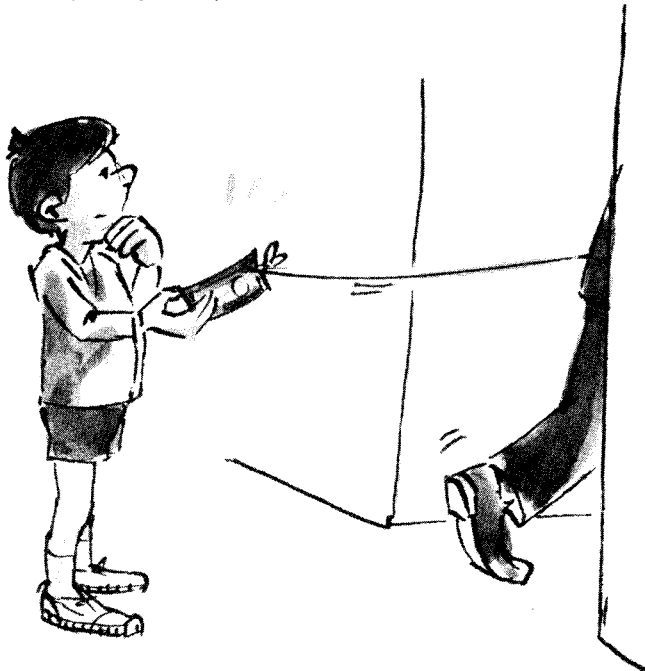

דְּמֵי כִּיס

אָנִי מְקַבֵּל דְּמֵי כִּיס כָּל שָׁבוּעַ.
זֶה אֶצְלָנוּ הַפֶּדָה לְנֵהֵג קָבוּעַ.
כִּיצֵד לְטַפֵּל בְּכֶסֶף כָּל שָׁבוּעַ.
נוֹתְנִים לִי עֲצוֹת בְּאִפְּן קָבוּעַ.

אֵל תּוֹצִיא אֶת כְּלוֹ...
אֵל תִּקְנֶה בּוֹ שְׁטִיּוֹת...
תַּחֲסֹד מְקַצָּתוֹ
לְרִכִּישוֹת מוֹעִילוֹת...

"אתה כבר גדול! – מחמיא לי אבי –
יודע חשבון, מאד אחראי!"
ולי יש תחושה, שאולי,
לא סומכים עדין עלי!

אַחֲרוֹן בַּתּוֹר

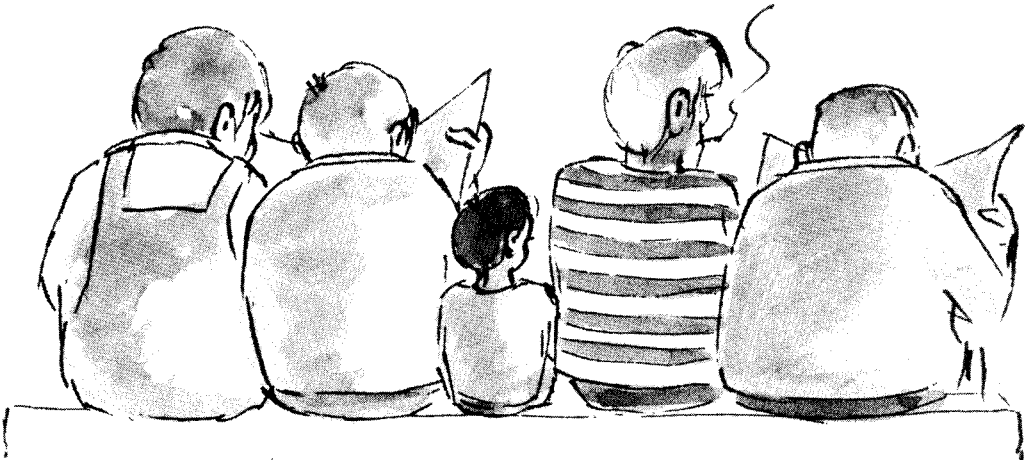
שְׁעַר מַגְדַּל וְ"קוֹצִים" מְשֻׁנִּים
כִּבְר לֹא בְּאַפְנָה – כֹּלֵם טוֹעֲנִים.

בְּקִשְׁתִּי מֵאֵמָּה: "בּוֹאֵי אֵתִי לְסִפְר".
וְאֵמָּה עֲנֵתָה: "אֵתָה בְּאֵמֶת "מְסִפְר".
לְקַבֵּל דְּמֵי כִּיס – אֵתָה גְדוּל!
וּלְהִסְתַּפֵּר לְבַד – אֵינְךָ יְכוּל?"

מָה לַעֲשׂוֹת? בְּלִית בְּרָרָה,
שִׁרְכַתִּי רְגְלֵי אֶל תּוֹךְ מְסִפְרָה.

יִשְׁבְּתִי, חִפְיִתִּי בְּלֵי דְבוּרִים,
עַד שְׁיִצָּא אַחֲרוֹן הַגְּבָרִים.

הַסִּפְר הַבֵּיט מְדַאָּג בְּשַׁעוֹן
וְהַחֵל לְסַדֵּר אֶת כָּלֵיו בְּאֵרוֹן.

“ילד, מה רצונך?” –

פנה אלי בקול לאה.

“באתי להסתפר – ענית –

כבר שעתים אני מחכה...”

– איזה מסכן! – הספר רחם –

שיתבישו החצופים ההם!

על ילד קטן להיות גבור!

תגיד, אחרי מי היית בתור?”

ענית: “לא שאלתי אף אחד פלום.”

(עכשו הוא יחשב שאני “סתום”)

הלכתי הבייתה בוש ונפלים,

רוגז על עצמי ועל כל העולם!

– איזה חתיך! – אמא קראה –

התאחרת מאד. ספר, מה קרה?”

ספרתי. “יותר לבד לא אלה.

הכל בגללך – האשמתני – הכל קרה בגללך...”

אך אמא לא נטתה לרחם,

רק הסבירה לאט, בקול מנחם:

“אתה כועס. חושב שהיית לצחוק.

אבל, מן העז הזה יצא גם מתוק.

למדת דבר חשוב בחיים –

גם מטעות אפשר להחכים!

– להבא אתה בודאי תזכר –

אצל הספר שואלים: “מי בתור?”

זְכוּת בְּחִירָה

בְּעוֹנַת הַחַגִּים – הַמוֹלָה שֶׁל קְנִיּוֹת,
מֵצֵב רוּחַ עֲלִיז וְהֶרְבֵּה צְפִיּוֹת!
נִכְנָסְנוּ לְתוֹךְ חֲנוּת עֲנֻקִית,
וְאִמָּא הַבְּטִיחָה לִי חֲגִיגִית:

”תִּבְחַר אִיזוֹ חֶלְצָה שֶׁתִּרְצֶה.
הַעֲקֵר, יִקְרִי, שֶׁתְּהִיָּה מְרַצָּה!”

הַתְּבוֹנְנָתִי נִרְגָּשׁ בְּעִשְׂרוֹת קוֹלָבִים
עִם חֶלְצוֹת חֲדִישוֹת בְּצַבְעִים מְרֵהִיבִים:
חֶלְקוֹת, בְּהֶדְפֵס צְבֻעוֹנִי וְרִקְמָה –
בְּסוֹף בְּחֵרְתִי חֶלְצָה אֲדָמָה.

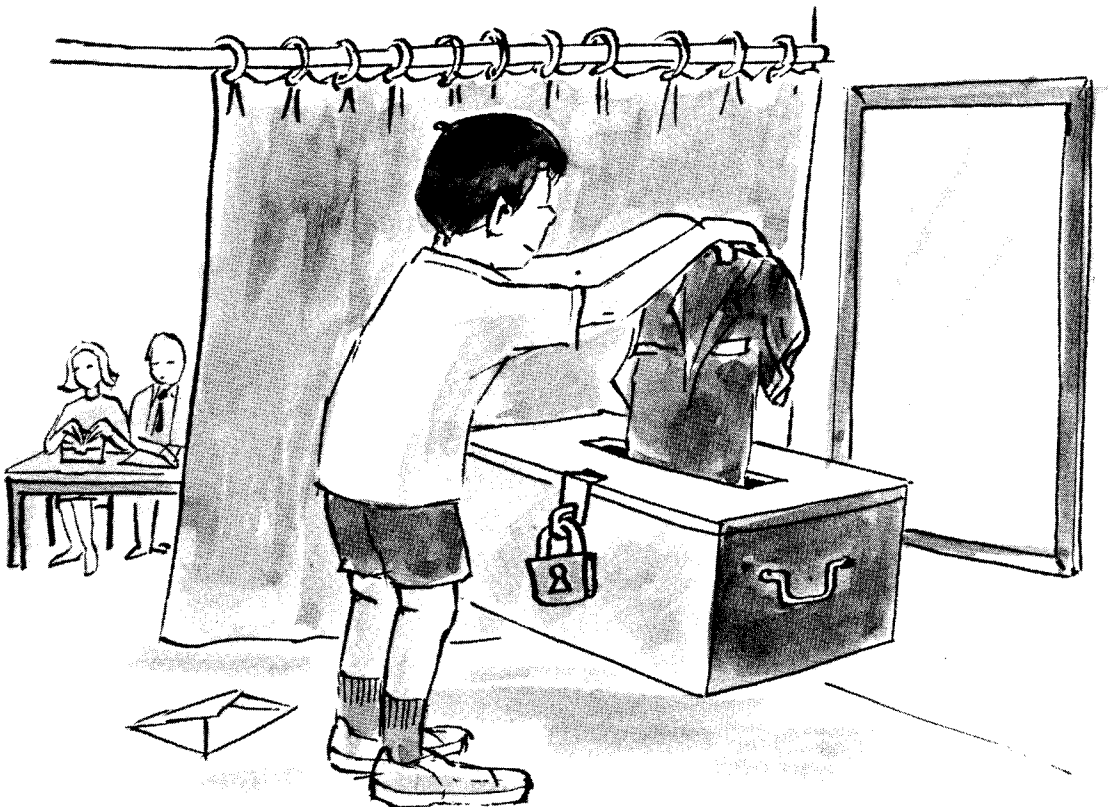
”רִק רְגַע – אִמָּא שְׁלִי הַתְּעַרְבָּה –
אוּלֵי בְּכָל זֹאת תִּבְחַר לְבָנָה...
אוּ כְחֶלֶה – זֹו עִם הַתְּפֹר –
תּוֹפֵל לְלִבְשָׁה גַם לְבֵית־סֵפֶר.

צְבֻע אָדָם – לֹא! הוּא מְגַבִּיל!
גַּם הַפִּיִסִים לֹא תִפְוֹרִים בְּמִקְבִיל,
לְיַד הַכְּפֹתוֹר מִיַּן קֶפֶל נוֹצָר,
וְגַם הַשְּׂרוּוֹל לֹא יָפָה – הוּא קָצֵר.
כְּבֹר סֵתוֹ מִתְקַרֵב – כְּדֹאֵי שֶׁנִּחְסַף –
אֲנִי מְצִיעָה, אִם שְׂרוּוֹל – אֲזֵ אֲרוֹף.

לֹא! אֲדָמָה – לֹא בָּא בְּחֶשְׁבוֹן!
לְמָה לָךְ? שֶׁתִּשְׁכַּח בְּאֲרוֹן?

ומה דעתך על זאת, התפוחה?
מחיר מציאה אחרי הנחה!
גם זו עם פסים מאד מתאימה –
אבל, אם אתה רוצה אדמה..."

התעקשתי. לא וותרתי על זכות הבחירה.
אבל כשחזרנו הביתה, כעסתי על אמא נורא.

שָׂאמָא תֵּאֵהֵב אוֹתִי כְּמוֹ שְׂאֲנִי

כְּשֶׂאמָא מְשׁוּה אוֹתִי לְאָחִי אוֹ לְחֵבֵר,
הִיא כְּאֵלוֹ אוֹמֶרֶת: תִּהְיֶה יֶלֶד אַחֵר.

קח דְּגִמָּא מִירוֹן...
תִּרְאֶה אֶת יָרִיב...
תִּלְמַד מִשְׂרוֹן...
תִּסְתַּכַּל עַל אָבִיב...

כְּשֶׂאמָא מְשׁוּה אוֹתִי לְאָחִי אוֹ לְחֵבֵר,
אֲנִי פוֹחַד שֶׁהִיא לֹא אוֹהֶבֶת אוֹתִי יוֹתֵר.

וְאִם לֹא אוֹכֵל לִהְיוֹת כְּמוֹ יֶלֶד פְּלוֹנִי?...
אֲנִי רוֹצֶה שְׂאמָא תֵּאֵהֵב אוֹתִי כְּמוֹ שְׂאֲנִי!

קורים של שנה

בְּלִילָה הַרוּחַ נוֹשֶׁבֶת קְרִירָה
אֶת אֲבָק הַדְּרָכִים אֶל־עַל מְעִיפָה.

בְּלִילָה הַרוּחַ נוֹשֶׁבֶת קְרִירָה
וְעַלִּי הַשְּׁלֶכֶת נוֹשָׂרִים בְּדַמְמָה.

בְּבִקֵּר מְצֹאנוּ עַל פְּנֵי הַשָּׁמֶשׁ
אֲבָק אֶפְרוּרֵי וְעֵלוֹהַ יִבְשָׁה.

— אִיזָה לְכַלּוֹד? — אִמָּא רְטָנָה —
וְאֵנִי הַתְּפַעֲלָתִי: "זֶה קוֹרִים שֶׁל שָׁנָה..."

המלים שאמא אמרה

כששוב גלש החלב על האש,
חשבתי לעצמי: "איזה טפש!"

כששוב שכחתי מגבת בים,
אמרתי לעצמי: "איזה מטמטם!"

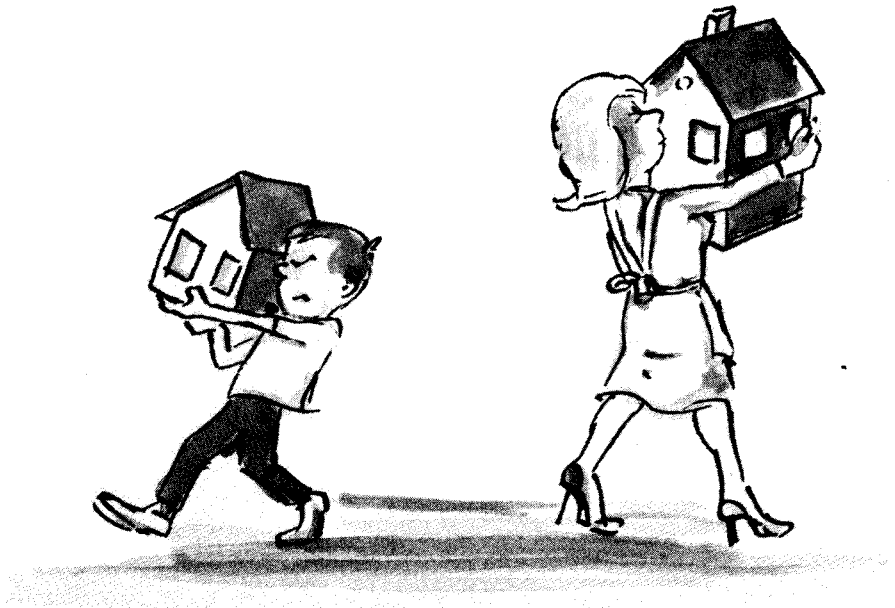
כששוב נשבר בידי המקל,
גערתי בעצמי: "איזה שלומיאל!"

כששוב לכלכתי סודר נקי,
אמרתי: "איפה היה השכל שלי?"

אמא הרגיעה ואמרה:
"זה קורה. שום אסון לא ארע.
אל תחשב שאתה ילד רע!"

ואני פשוט חזרתי על המלים,
שהיא פעם אמרה...

עַד שְׂאָגְדֵל

לְפַעֲמִים אָנִי שׁוֹמֵעַ אֶת הַהוֹרִים
אוֹמְרִים לִי דְבָרִים מְאֹד מוֹזְרִים:

”בְּבֵית שְׁלִי לֹא תִקְבַּע מִי וּמָה,
בְּבֵית שְׁלֹךְ – תַּעֲשֶׂה מָהֵמָה!”

”לְבֵית שְׁלִי לֹא תִכְנִיס שׁוֹם חַיָּה,
בְּבֵית שְׁלֹךְ – תִּגְדֵּל גַּם פֶּרֶה!”

”בְּבֵית שְׁלִי לֹא אֶסְבֵּל מִדְּבָקוֹת,
בְּבֵית שְׁלֹךְ – תִּקְשָׁקֵשׁ עַל קִירוֹת!”

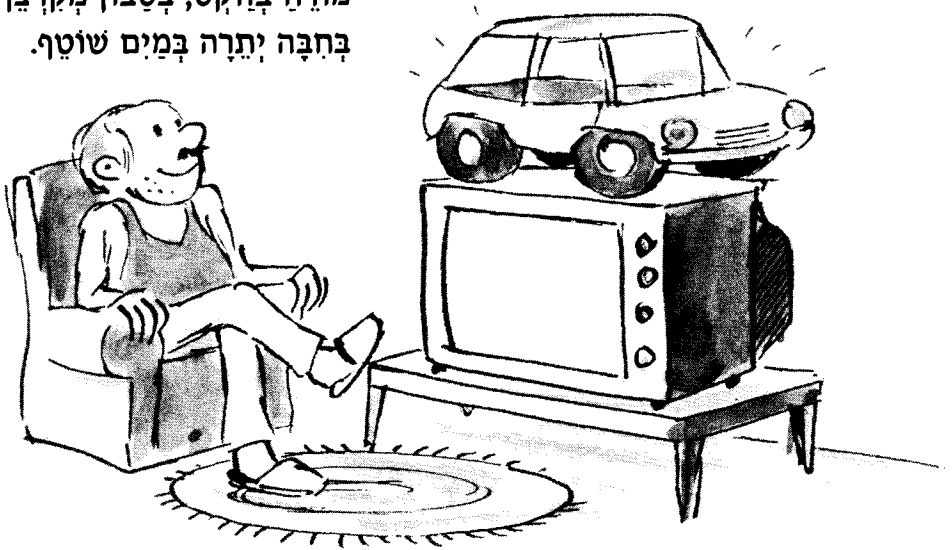
וְאֲנִי תוֹהֶה: מָה אֶעֱשֶׂה בְּגִילִי?
עַד שְׂאָגְדֵל – אֵיפֹה יְהִי הַבַּיִת שְׁלִי?

מְכוֹנִית חֶסְכוֹנִית

סָבָא אֲלִיוּשָׁה קָנָה מְכוֹנִית –
חֲדָשָׁה, מְבָרִיקָה, מְאֹד חֶסְכוֹנִית.

סָבָא שׁוֹמֵר עָלֶיהָ מִכָּל מַשְׁמֵר,
נוֹסֵעַ לָאֵט, מִכָּל אַבֵּן נִזְהָר.
בְּבִקְרֵי הַשָּׁבָע מִנְגַב מִן הַטֵּל,
בּוֹדֵק אִם יֵשׁ מִיָּם מִסְפִּיק בְּמִיכָל.
עַתָּה שָׁמֵשׁ יוֹקֵדֶת עוֹטֵף בְּכֹסֵי,
כְּדֵי לְהִגֵּן עַל בֶּרֶק הַצְּפוּי.
מּוֹרַח בּוֹיּוֹקֵס, בְּסַבּוֹן מְקַרְצֵף,
בְּחִבָּה יִתְרָה בְּמִים שׁוֹטֵף.

לְסָבָא שְׁלִי מְכוֹנִית מְהִירָה!
מוֹדֵל אַחֲרוֹן! הִכִּי הַדּוֹרָה!

אֵךְ אִם הוּא צְרִיף לְבִקְרֵי חֲבָרִים,
אוֹ לְנוֹסֵעַ לַיָּם אוֹ לְ"סִתָּם סְדוּרִים",
הוּא מְעַדִּיף תְּחַבּוּרָה צְבוּרִית –
אוֹטוֹבוּס אוֹ אֶפְלוֹ מוֹנִית.

סָבָא שְׁלִי קָנָה מְכוֹנִית –
חֲדָשָׁה, מְבָרִיקָה, בְּעִקְרֵי חֶסְכוֹנִית...

אוצרות של ממש

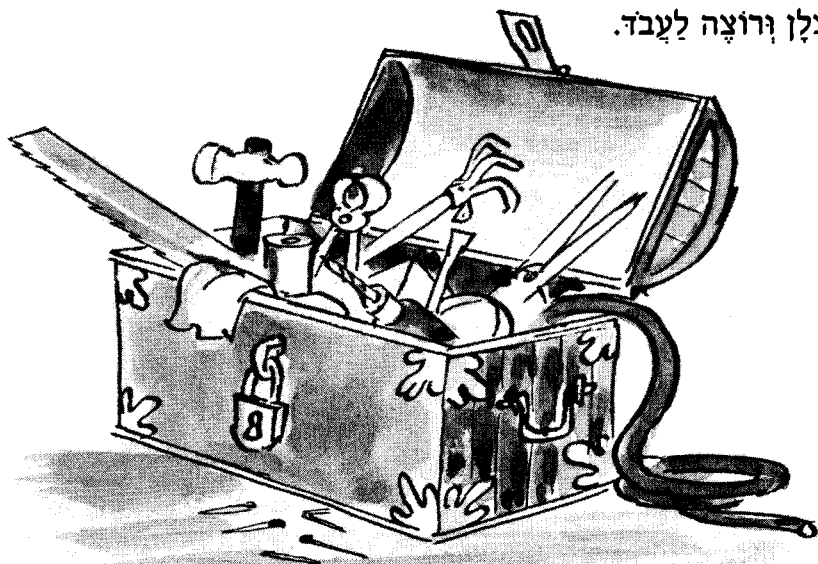
לסבא שלי חצר נהדרת,
בשיחים עבתיים מסביב מגדרת.
ובקצה החצר ענפים ירקים,
את מחסן הכלים כמו זרועות מחבקים.

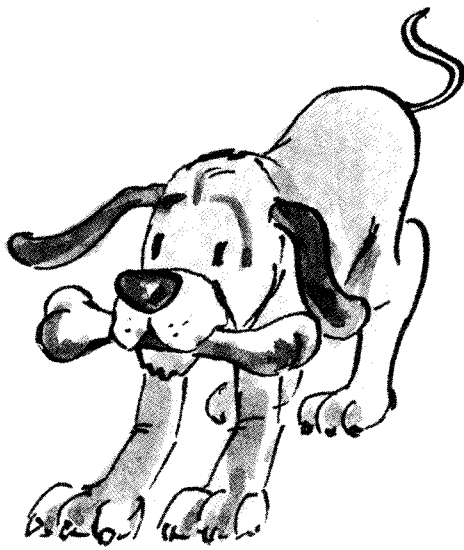
ובתוך המחסן – אוצרות של ממש –
ברגים, מסמרים, מסור משמש,
צבת ופטיש וצנור השקיה,
מכסחה ישנה וקרשים לבניה...

אני בא לבקור – נשיקה וחבוק –
ורץ למחסן כמו אחז בי דבוק!

וסבא רוגז – מה אתה רץ כמו נכנס בך רוח?
שב – הוא מפציר – מן הדרך תנוח!
שב בערסל, תקרא ספורים,
תאזין בשלוח לציוץ צפרים...

ואני מבקש – סבא, תגיד פעם "כל הכבוד!",
שאני לא עצלן ורוצה לעבד.

הגור של אמא

פעם בקשנו מאמא
גור קטן ורד למגע,
שיהיה שובב ופקח
כמו הגור, שלה פעם היה.

אמא הקשיבה ואמרה:

ילדים! כָּלֵב בבית
זֶה נַחֲמָד, זֶה נָעִים,
אך צריך לטפל בו
במשך שנים.
אחר־כֵּן שאלה:
אתם מוכנים?

בלי שום וכוחים
התחלקנו – אני ואחי –
בתפקידים:

מי יורד לעת ערב
ומי בבקרים,
מי דואג למזון,
מי למים קרים,
מי בודק קרציות,
מי שוטף צלוחיות,
מי רוחץ, מי מבריש,
מי מרחיק מן הכביש...

מי ומתי,

היכן, עד מתי –

הכל הועלה על גיר, רבותי!

ביום הראשון הגור קצת בכה.
שבוע חלף – הוא כבר בן משפחה!
נוֹבֵחַ,
בוֹרֵחַ,
כמו כדור מתגלגל,
מבקר עד ערב שותה וזולל.
החבר'ה שמחים –
מלטפים, מחבקים,
בשמות של חבה לרב מכנים.

חדשים חולפים,
הפֵּלֵב גָּדֵל,
משכים קום ראשון, מילל ושואל:
הבטחתם, חבר'ה, אתי לטייל?

החבר'ה שקועים בשנה עמקה –
קשה הפרדה ממטה חמימה.
מצד אֵל צד מתהפכים ורוטנים:
למה עוד קצת לישון לא נותנים?

בבקר עם שחר הגור מילל
ואמא יוצאת אתו לטייל.

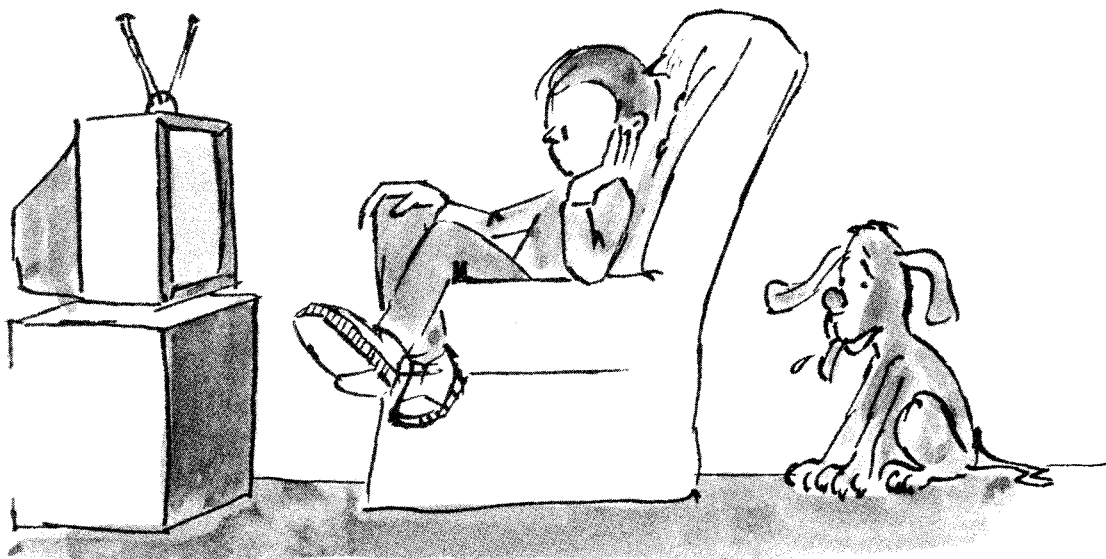
עוד חדש חולף,
הכלב גדל,
עת ערב יורד מילל ושואל:
הבטחתם, חברה, אתי לטייל?

– החברה שקועים בצפייה מהנה
יש קטע מותח, עוצר נשימה.
נצמדים לפרסה הרפה ורוטנים:
למה בשקט לראות לא נותנים?

הערב מחשיך, הגור מילל,
ואמא יוצאת אתו לטייל.

הקיץ חלף. השלכת הקדימה.
הקטנצ'יק הפך לכלב של אמא...

בקר אחד אמא אמרה: ילדים!
– אחריות איננה רק דבורים
היא פרופה בעמל וטרחה לעתים!
ומסרה את הגור לזוג ידידים.

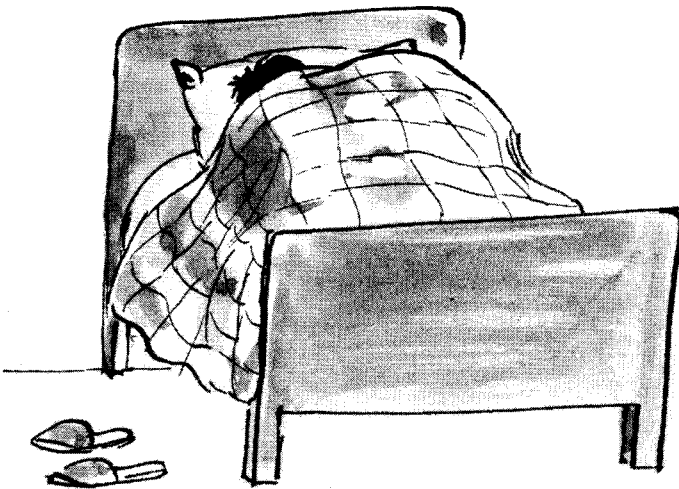
הַשְּׁכֵמֶת בְּקָר

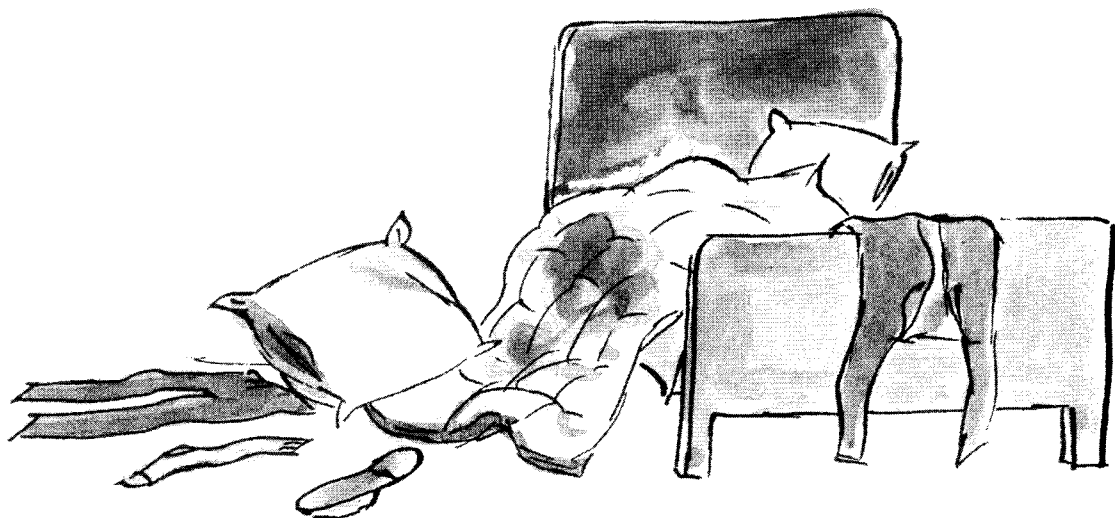
כָּל בְּקָר אִמָּא קָמָה רֵאשׁוּנָה
וּמַעִירָה אוֹתִי מֵהַשְּׁנָה.

”כָּבֵר שְׁבַע וַחֲמִשָּׁה –
לְקוּם, לְקוּם בְּבִקְשָׁה!”

וְאֲנִי עוֹנָה: ”בְּסֵדֶר, עוֹד חֲמִשׁ דְּקוֹת”,
וּמִתְכַּרְבֵּל כְּמוֹ חֲתוּל בְּתוֹךְ הַשְּׁמִיכוֹת.

אַחַר כֵּךְ אֲנִי שׁוֹמֵעַ אֶת קוֹלָהּ,
מִזְכִּיר בְּדִיוֹק שֶׁל שְׁעוֹן קוֹקֵיָה:
”כָּבֵר שְׁבַע וְעֶשְׂרֵה,
כָּבֵר שְׁבַע וְעֶשְׂרֵה...”

שִׁבַּע וְחָצִי – אֲנִי בַמָּטָה –
"אם לא תזדרזי, תאחר לפתה!"

– אֲנִי טוֹמֵן אֶת רֵאשֵׁי בְּכָרִית הַרְכָּה –
יֵשׁ זָמַן – עוֹד לֹא נִשְׁמָעָה צְעָקָה.

רִבַּע לְשִׁמוּנָה – "עֲצֵלָן! קוֹם מִיָּד!
קח דגמא מאחיקה, ליעד!"

לְבִסוּף אֲנִי קָם. עֵינַי, מְעַצְבָּן.
הַסְנַדְבֵּיץ' אָרוֹז? הַשׁוֹקוֹ מוֹכֵן?
שׁוֹתָה, מִתְלַבֵּשׁ, בְּחִפְזָה מִסְתַּרְק,
לוֹקַח ת'תִּיק וְהַחוּצָה חוֹמֵק.

מְגִיעַ בְּזָמַן. הַרְגָּשָׁה מְשֻׁנָּה.
לֹא אַחֲרֵתִי אִף פְּעַם מִתְחַלֵּת הַשְּׁנָה.

כְּשֶׁאֵמָא וְאָבָא לֹא נִכְנָעִים

— כְּשֶׁאֵמָא לֹא מְרַשָּׁה לִי לְרֵאוֹת טְלוּיִזְיָה
אָנִי מִתְלַוְנֵן, רוֹתַחַ, מוֹחָה.
אָנִי אֶפִּילוֹ קוֹבֵעַ:
"אִם אַתְּ לֹא מְרַשָּׁה — אִזְ אָבָא יִרְשָׁה!"

— כְּשֶׁאָבָא לֹא נוֹתֵן לִי כֶסֶף לְסָרֵט
אָנִי כוֹעֵס, מִתְוַכַּח, רוֹטֵן.
מְנַסָּה לְהַשְׁפִּיעַ עַל אֵמָא:
אִם הִיא תִתְעַרֵב — אוֹלֵי הוּא יִתֵּן!

— כְּשֶׁאֵמָא לֹא רוֹצָה לְקַנּוֹת לִי מִשְׁקֶפֶת
אָנִי מְנַדְנֵד, צוֹרַח, בּוֹכָה:
גַּם אִם הַיּוֹם לֹא קִנְיָה לִי —
יֵשׁ סְכוּי שְׂמַחֵר הִיא תִקְנָה!

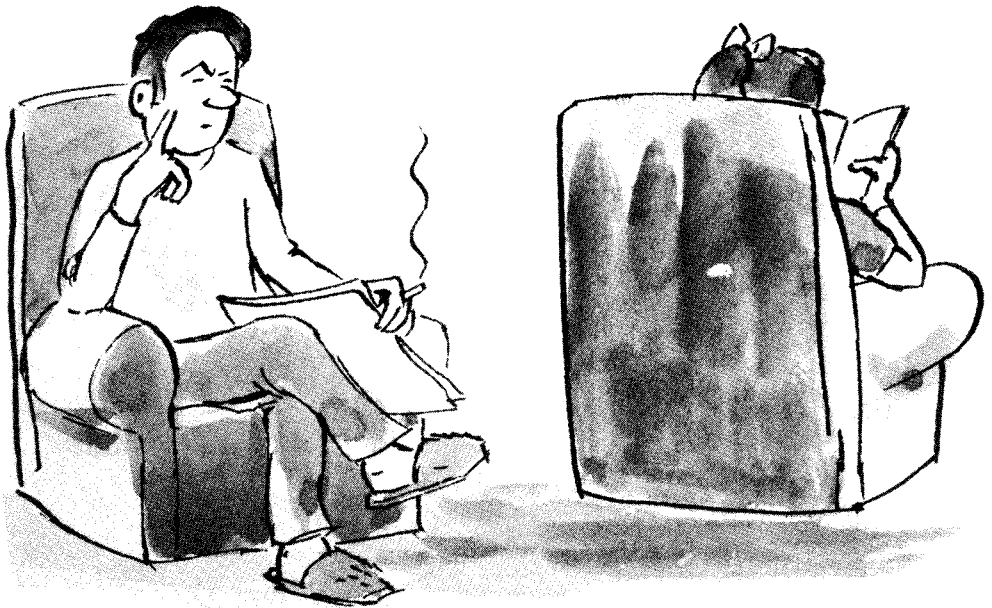
— אָבֵל אִם אֵמָא וְאָבָא לֹא נִכְנָעִים
אָנִי מוֹתֵר בְּלֵי הַרְבֵּה עֲנִינִים.

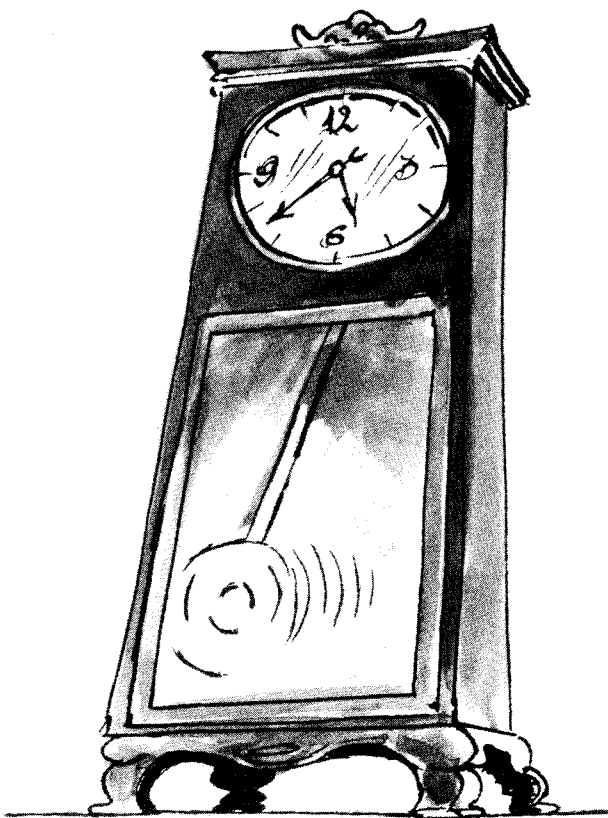

כְּשֶׁאֵמָּא וְאָבָא לֹא מִתְעַרְבִים

כְּשֶׁאֲנִי וְאָחִי רַבִּים,
הַהוֹרִים מִיַּד מִתְעַרְבִים:
מְנַסִּים לְבָרֵךְ מִי צוֹדֵק,
וּבְכָל זֹאת הָרִיב לֹא פוֹסֵק.

אָבֵל כְּשֶׁאֵמָּא וְאָבָא לֹא מְעִירִים,
לֹא מְסַבְּרִים וְלֹא מְזַהִירִים –
אֲנַחְנוּ בְּסוֹף לְבַד מְסַתְּדָרִים:
קִצְת מוֹתָרִים וְקִצְת מִתְחַשְּׁבִים –
כְּנֶרְאָה, בְּכָל זֹאת, "קִצְת" אוֹהֲבִים.

כְּשֶׁאֵמָּא מֵאַחֶרֶת

כְּשֶׁאֵמָּא יוֹצֵאת לְבַקֵּר חֲבֵרִים
אוֹ הוֹלֶכֶת הָעִירָה לְ"סֵתֶם סְדוּרִים",
הִיא מְבַטֵּיחָה לְשׁוֹב בְּחֻמֶּשׁ
וְחוֹזֶרֶת, לְרַב, בְּרִבְעֵי לֶשֶׁשׁ.

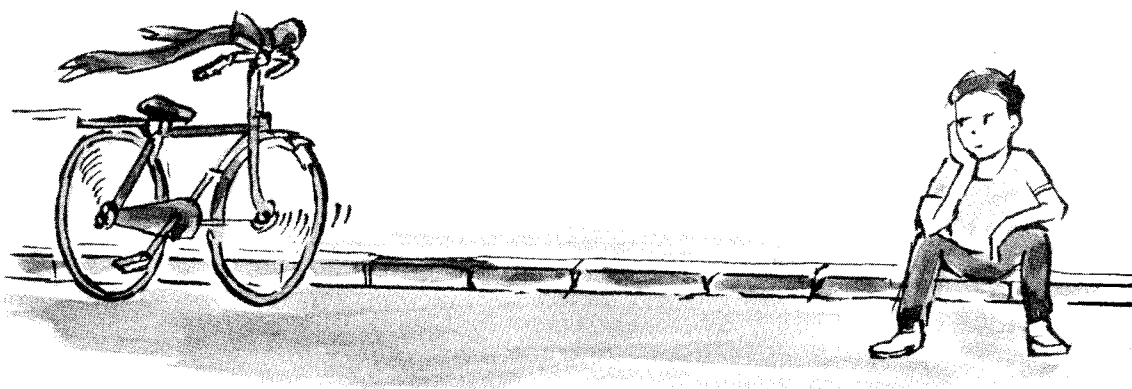
שְׁלוֹם, יְלָדִים! – אֵמָּא אוֹמֶרֶת –
אַחֶרֶתִי מַעֵט. אֲנִי מְצִטְעֶרֶת!
כְּנֶרְאָה, הִיא אֶפְלוֹ אֵינָה מְשַׁעֲרֶת,
כִּמָּה דְאֶגְנוּ שֶׁהִיא מֵאַחֶרֶת!

מתנה חורגת

נעים לקבל מתנה לחגים –
לפסח, לחג שבועות, לפורים.
אך עולה על כלו מתנה מיחדת
כל שנה בדיוק, ליום ההלדת!

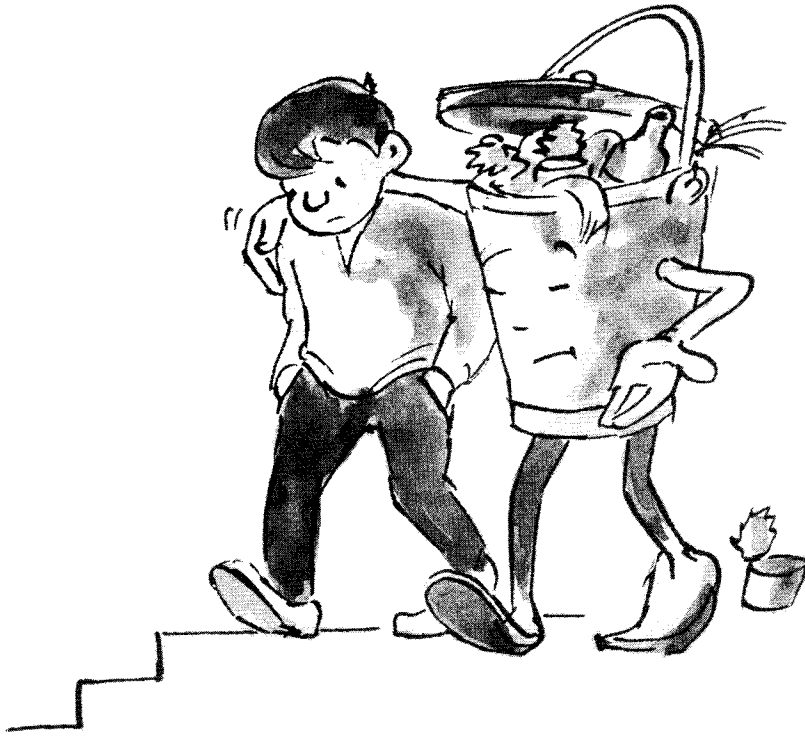
פעם סבא קנה לי אופניים
ליום ההלדת – באחור של שבועים.
ולמרות שהייתי קנאת השכונה,
לא הרגשתי בלב אותה השמחה.

אינך מרצה? – שאלה אמא מדאגת.
ואני ענית: קבלתי היום "מתנה חורגת"...

אני מוריד את הפח

כשאמא קוראת לי מתוך המטבח:
"איתי, צריך להוריד את הפח!"
אני רוטן לעצמי: "אוֹ-הו, שוב?",
כי בעיני זה תפקיד בכלל לא חשוב.

לו רק בקשה דברים אחרים:
לתקן מנורה, לדפק מסמרים,
לרוץ לקיוסק, לטיל עם האח –
העקר לא לרדת תמיד עם הפח!

כשאמא קוראת לי מתוך המטבח:
"איתי, צריך להוריד את הפח!"
אני מתעצבן. יש עבודות די והותר,
בהן אוכל לעזור לה יותר.

רְאִיתִי אֶת אִמָּא בּוֹכָה

רְאִיתִי אֶת אִמָּא בּוֹכָה,
כְּמוֹ שֶׁהִילָדִים בּוֹכִים.

— פֶּעַם, כְּשֶׁהִיא נִתְקְלָה בַּמְרֹאֶה
וְזֶה, בְּוֹדָאִי, כָּאֵב לָהּ נוֹרָא.

— פֶּעַם, כְּשֶׁלֹּא קִבְּלָה מִתְנָה
וְהִיא, כְּנֹרָאָה, מְאֹד נֶעְלְבָה.

— פֶּעַם, כְּשֶׁאֲבָדָה לָהּ סִפָּה יְקָרָה
מִזְכָּרֵת מִסִּבְתָּא, שֶׁכִּכֵּר נִפְטָרָה.

פֶּעַם אִמָּא בְּכָתָה, כְּמוֹ יְלָדָה,
וְלֹא יָדַעְתִּי עַל מָה...

יֵלֵד מְשָׁלֵם

כְּשֶׁאֲנִישִׁים מַחְמִיאִים לִי

בְּאִמְרָם שְׂאֲנִי

נְבוֹן!

מִתְחַשֵּׁב!

מְמַשְׁמָע!

יֵלֵד מְקַסִּים!

נְהַדֵּר!

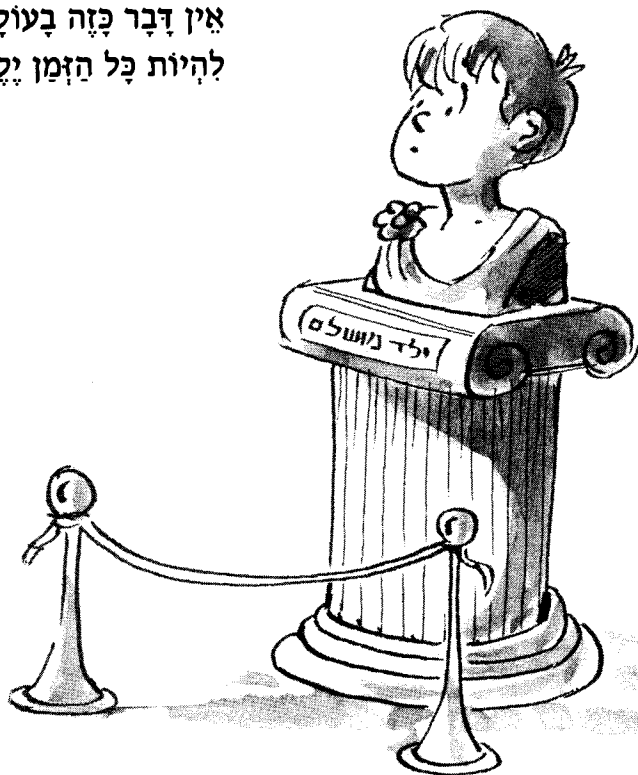
אוּ – נִפְלֵא!

אֲנִי חוֹשֵׁשׁ – אֵף כִּי הַדְּבָר לֹא נִרְאָה –

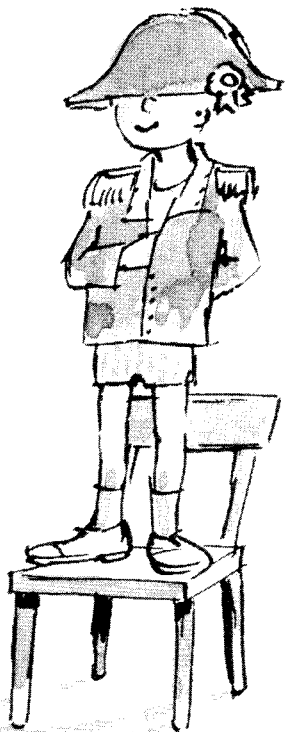
שֵׁיט כָּאֵן אוֹלֵי אֵיזוֹ אִי-הִבְנָה:

אֵין דְּבָר כְּזֶה בְּעוֹלָם –

לְהִיּוֹת כָּל הַזְּמַן יֵלֵד מְשָׁלֵם!

עגֵן תורֶשתי

יש לי בראש מחשבה מטרידה –
אני התלמיד הנמוך בכתה!
בנים ובנות – גם כהה מתחתי –
מתנשאים סנטימטרים רבים מעלי...

ואבא מסביר:

זה עגן תורשתי –
השפעת הדורות מהצד של אשתי.

ואמא אומרת:

אמנם קטן-קומה –
אך יפה למראה וגדול בחכמה!

וסבתא טוענת:

גדולי העולם –
היו, כזכור, נמוכים מכלם.

וסבא מבטיח:

חכה עוד שנה –
לפתע תצמח כמו גבעול אפונה!

ואני מתעודד ושואב נחמה,
ושוכח בכלל על רזון וקומה...
עד שילד אחד יקנא או יכעס
ויקרא לי בקול: "בוא אלי, יא-ננס!"

חֵבֵר לַפֶּתָה

יש בַּפֶּתָה יֶלֶד אֶחָד
אֵתוֹ אָנִי מְאֹד מֵיֵדָד.

תְּמִיד אָנוּ יַחַד — מוֹבְנֵי מְאֵלִיו,
אוֹ הוּא בְּבֵיתִי, אוֹ אָנִי בָּא אֵלָיו.

וְאִמָּא כּוֹעֶסֶת
תּוֹהָה כָּל הַזְּמַן:
מָה מְצַאֲתָ בְּחִזִּי?
סָתַם יֶלֶד חֲצָפוֹ!
מְרַבֵּיץ, מְשִׁתּוֹלֵל,
אֵימַת הַשְּׂכוּנָה —
וְאֵתָה כֹּה בִישׁוֹן, נִשְׁמָה טְהוֹרָה!

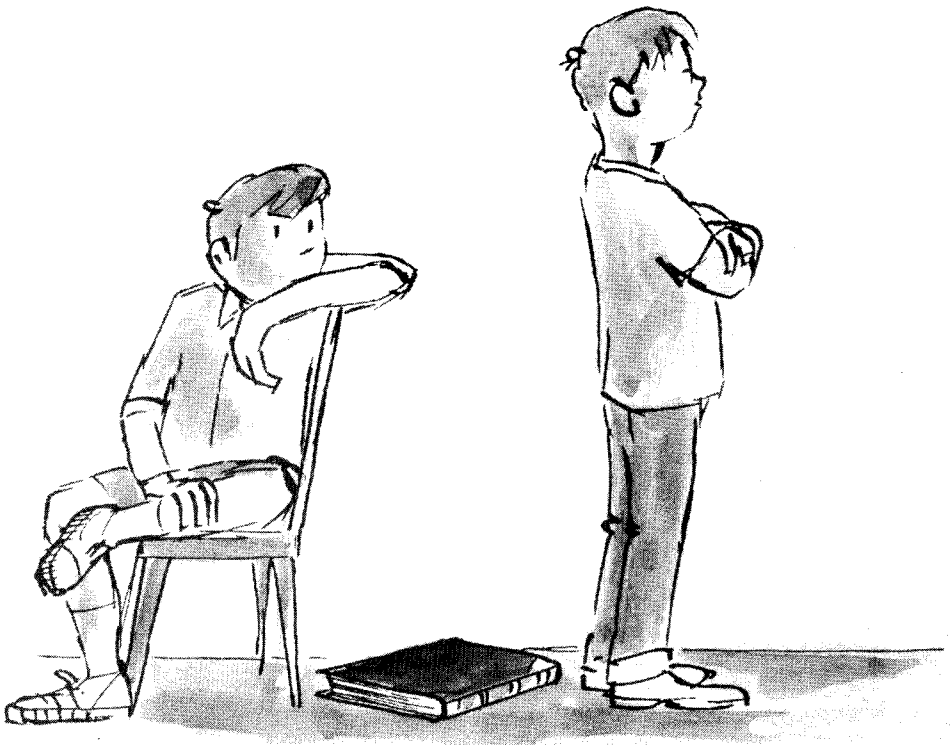
גַּם אַחֵי מִתְעַרְבִּים
שְׁלֵא לְעֵנְיוֹן:
מָה מְצַאֲתָ בְּחִזִּי?
סָתַם יֶלֶד עֲצָלוֹן!
לֹא מְכִין שְׁעוּרִים,
תְּעוּדָה לֹא טוֹבָה —
וְאֵתָה הַתְּלִמִּיד הַכִּי טוֹב בַּפֶּתָה!

וְאֵנִי נְבוֹהָ, כִּי אֵין לִי תְּשׁוּבָה
מְדוּעַ, בְּעֵצָם, בְּחִזִּי
בְּחֶרְתִּי מְכַל הַפֶּתָה.

מָמָה זֶה הַתְּחִיל

לְפַעֲמִים, לְאַחַר מְרִיבָה עִם חֵבֵר,
מְכַרְיִזִים מִלְחָמָה – מִפְּסִיקִים לְדַבֵּר.
מָמָה זֶה הַתְּחִיל, אֲנִי כָּבֵר שׁוֹכַח,
אֶךְ הֶרְגֵז נִמְשָׁךְ וְהַפְּעַס תּוֹפֵחַ.
וְכֵן מְאַבְדִים חֵבְרִים לְשָׁנִים
בְּגִלְל כְּמָה גְלוּת, כְּדוֹר אוֹ קְלָפִים יְשָׁנִים...

פַּעַם, אַחֲרֵי מְרִיבָה עַל בּוֹלִים,
שָׁאַלְתִּי אֶת שִׁי: "רוֹצֵה לְהַשְׁלִים?"
הַתְּפִלָּאתִי, שְׁשִׁי מִיָּד נֶעְנָה.
הַשְׁלַמְתִּי אֶתוֹ וְהִבְרָגְזוּ נִמְנָע.

אָנִי וְאָחִי

אָנִי וְאָחִי – מִמֶּשׁ שְׁנֵי קִטְבִּים,
בְּעֵקֶר בְּכֹל הַקְּשׁוּר בְּכִסְפִּים:
אָחִי מִבְּזֵז בְּלִי חֶשְׁבֹן,
וְאָנִי – בְּעֵד חֶסֶד וְכֹחַ.
לְכֹן הוּא תְּמִיד נִשְׁאַר בְּלִי,
וְאַחַר כֵּן חוֹמֵד אֶת שְׁלִי.

הַיּוֹם – אַחֲרֵי לְבָטִים לֹא קֵלִים –
בְּקֶשׁ מִמֶּנִּי אָחִי עֲשֶׂה שְׁקֵלִים.
וְאָנִי נִתְּתִי לוֹ עֲשָׂרִים,
סֵתֶם כֶּךָ – בְּלִי דִין וְדַבְּרִים.

בְּעֶרְבֵי אִמָּה שְׂאֵלָה בְּפִלְיָאָה:
"נִתְּתָה לְאָחִיךָ אֶת כָּל כְּסָפְךָ?"
וְאָנִי עֲנִיתִי בְּקוֹל שְׁלוֹ:
"לְפַעְמִים צְרִיךְ לְגִלוֹת רַחֲב לֵב!"

שְׁתֵּי מְלִים

שְׁתֵּי מְלִים קְצָרְצָרוֹת –

– "אם" ו"בתנאי"

עוֹזְרוֹת לְגְדוּלִים

לְהַשְׁפִּיעַ עָלַי.

אם תְּכִין שְׁעוּרִים...

אם תְּזַמֵּן חֲבָרִים...

אם תְּבֹא מֵאַחַר...

אם תְּדַחֵה לְמַחַר...

בְּתֵנְאֵי שְׁהַחֲדֵר יִהְיֶה מְסֻדָּר...

בְּתֵנְאֵי שְׁתַּגֵּשׁ מִיַּד לְסֻפָּר...

בְּתֵנְאֵי שְׁתֵּאֱכַל – כִּי אִמָּא טְרַחָה...

בְּתֵנְאֵי שְׁתֵּתֵן לְאַבָּא מְנוּחָה...

אָבֵל, כְּשֵׁאֲנִי מְעַמֵּיד לְאִמָּא תְּנָאִים,

הִיא נִרְעָשֶׁת כְּלָה:

"אֵיזָה מִין דְּבוּרִים?"

ענשים

הגדולים נוהגים לתת ענשים
בלי שום הגיון – אם אותי שואלים...

– בגלל שקראתי "טפשה" למיכל –
לא קבלתי דמי כיס שבוע בכלל!

– בגלל שחזרתי אתמול מאחר –
אסור לי לצאת מחדרי עד מחר!

– בגלל שהכלב ישן במטה –
לא הלכתי לסרט עם כל הכתה!

– בגלל ששכחתי מחברת תורה –
יצטרפו ההורים לבוא למורה!

הגדולים נוהגים לתת ענשים,
כדי להראות שהם חזקים.

אני שומר על כבודי

בְּשֶׁהמורה מעירה לי –
איתי, תפסיק את הפטפוטים!
אני מכרח להגיד עוד כמה משפטים...

וכשהיא מבקשת –
נקה את השלחן בתם הארוחה!
אני מתמהמה שעה ארבה...

וכשהיא מצוה –
תחזיר את הפדור, תיכף ומיד!
אני מכדרר עוד קצת על היד...

ואם זה נראה
מחצף מצדי –
כך אני מצית
ושומר על כבודי.

התלמיד הכי טוב

במבחן באנגלית הייתי נרגש,
מכוסס צפרנים, היסטרי ממש.
שכחתי לפתע את רב המלים –
מה לעשות? את מי שואלים?

הפניתי מבט מתחנן אל מרים,
אף היא בעצמה לא זכרה, מן הסתם.
פזלתי אל עבר הדף של גלעד,
אף הוא הזדרז להסתיר בכף יד!

ברב יאושי – איזו העזה! –
הפניתי ראשי לאחור בחפזה.
אבל – במקרה – המורה ראתה.
נגשה ואמרה: "תתביש, גם אתה?"

התבישתי, הרגשתי נורא.
עכשו, מה תחשב עלי המורה?
איך אסביר, שנתקפתי פתאם חרדה –
מה יגידו כלם? שאיתי לא ידע?

בְּקָר טוֹב, הַמּוֹרָה!

הִגַּעְתִּי הַיּוֹם לִפְתּוֹת בְּאַחוּר.
לֹא חֲשַׁשְׁתִּי בְּכֻלָּל – כִּי הִיָּה לִי אֲשׁוּר.
נִכְנַסְתִּי בְּשֶׁקֶט, עַל קִצּוֹת בְּהוֹנוֹתַי,
אֲבָל כָּל הָעֵינַיִם הִפְנוּ רַק אֵלַי.

”אוֹמְרִים: בְּקָר טוֹב!” – גָּעְרָה הַמּוֹרָה
בְּקוֹל מְצוּהָ, בְּפָנַי כָּל הַכֶּתֶה.
רְצִיתִי לֹמַר: ”בְּקָר טוֹב, הַמּוֹרָה!”
אךְ גְּרוֹנֵי הַתְּפִיץ, וְקוֹלִי לֹא נִשְׁמַע.

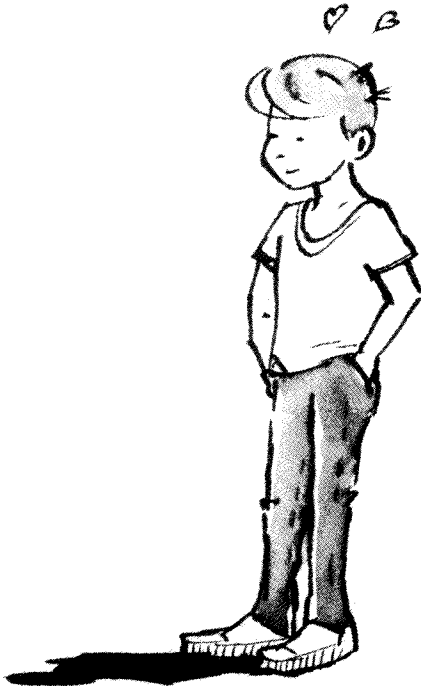
חֲשַׁבְתִּי בְּלֵב:
עָלִי הִיא כּוֹעֶסֶת,
וְהִיא בְּעֵצְמָה אֵינָה מְנַמֶּסֶת...

גַּם אִם אָבָא גָעַר

כְּשֶׁאֲנִי נִכְשֵׁל בְּמַבְחָן
אוֹ שׁוֹכַח מִחֶבְרַת,
כְּשֶׁאֲנִי לֹא מְטַלֵּן
וְחוֹזֵר בְּשַׁעַה מְאַחֶרֶת,
כְּשֶׁאֲנִי מִתְרַשֵּׁל, מִתְחַצֵּף, אָנוּכִי,
כְּשֶׁאֲנִי מְשַׁקֵּר אוֹ מְרַבֵּיץ לְאָחִי...
— אֲנִי יוֹדֵעַ — גַּם אִם אָבָא גָעַר —
אֶהְבֶּה אֵינָהּ תְלוּיָהּ בְּדַבָּר.

בְּיוֹם הַשׂוֹאָה וְהַגְּבוּרָה

בְּיוֹם הַשׂוֹאָה וְהַגְּבוּרָה
אָמַא הַדְּלִיקָה גַּר נְשָׁמָה.
יְלָדִים – הִיא אִמְרָה –
אֶת הַגַּר הַזֶּה
אֲנִי מַדְּלִיקָה
לְזֵכֶר סִבְתִּי וְסִבֵּי,
דוּדֵי וְדוּדוֹתַי,
בְּנֵי דוּדִים וְקֵרוּבִים רְחוּקִים,
שֶׁנִּסְפוּ בַּגּוֹלָה בְּיַדֵּי גְרָמְנִים.
לְזֵכֶר שֶׁשָּׂה מִלִּיּוֹן יְהוּדִים,
שְׂאוֹתֶם אֲנַחְנוּ לֹא מְכִירִים.
יְהוּדִים טוֹבִים וְיָפִים,
שֶׁבְמוֹתָם צוּוּ לָנוּ אֶת הַחַיִּים.

הֵייתִי עֲצוּב
וְהִזְלַתִּי דַמְעָה.
פְּחַדְתִּי
שֶׁפִּתְאֵם יָבֹא גְרָמְנִי
וְיִהְרַג אֶת כָּל הַמְּשֻׁפָּחָה שְׁלִי.
וְאָמַא הַרְגִיעָה בְּאִמְרָה:
עֲכָשׁוּ יֵשׁ לָנוּ מְדִינָה וְצָבָא.
עֲכָשׁוּ לֹא יֵאָנָה לָנוּ כָּל רַע.

היום אמא הדליקה
גַר נשמה.
זהו יום של עצב – הסבירה –
אך גם יום של שמחה.
למרות הסבל הרב
הפאב עד בלי די,
עם ישראל חי!

ואני חשבתי:
כמה טוב שיש לי
סבא וסבתא,
דודים ובני דודים
ועוד קרובים רחוקים –
והלכתי לשחק בחצר...

בשפה יפה ובחרוזים קליטים, מצליחה המחברת לחדור לעולמו של הילד, לתאר דברים מנקודת מבטו ולהעשיר אותו. בשירה ניתן למצוא מגוון רגשות, שאתם הילד מזדהה, ומעין חינוך מוסווה – בקריצה טובת לב – לערכים חיוביים.

